

Универзитет у Београду,
Факултет политичких наука, Београд

DOI 10.5937/kultura1445011S

УДК 316.7:06.065

316.752

оригиналан научни рад

О ПРИРОДИ НАГРАДЕ*

Сажетак: Овај рад награду види као знак који има дистинктивну функцију и, указујући на њену ефемерност, доводи је у везу са културним каноном који је резервисан за малобројне културне јунаке и њихова дела. Потом се, на примеру неких од најпознатијих европских и домаћих награда, указује на њихову престижну и тржишну функцију. Посебна пажња указана је медијској презентацији награда и чињеница да у одсуству пажње медија добитник награде и награђено дело бивају ускраћени за презентацију у јавности. У завршном делу је подвучен значај чина доделе и уручивања награде као својеврсног победничког славља.

Кључне речи: награда, културни канон, медији, тржиште културе, светковина

Неко је већ рекао да је са наградама исти случај као и са жељцем – већином њих се јавност интензивно почиње да бави тек када постану проблем (или повод за културни скандал).¹ Тада је већ понекад на месту игра речи: награда постаје награда. Уз то, сам феномен награде се најбоље може разумети ако се анализирају управо случајеви у којима долази до нерегуларности и одступања од правила која поједину награду утемељују.

Али, упркос напред реченом, награде су биле и остају незамењиво средство помоћу којег ствараоци и њихова дела (књиге, филмови, музика...) доспевају у средиште јавног интересовања. Зато најпре треба потражити одговор на питање: шта је заправо награда? Она се може разумети као институција (поступак) којим неко друштво или друштвена

---

* Професор др Бранимир Стојковић је редовни професор на Факултету политичких наука, Универзитета у Београду.

¹ Рад је настао у оквиру пројекта „Родна равноправност и култура грађанског статуса: историјска и теоријска утемељења у Србији” (470121) који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја за период 2011-2014.

(професионална) група потврђује своје темељне вредности означавајући добитника награде као персонификацију, односно награђено дело као отелотворење тих вредности. Дугорочно гледано, тај процес означавања посредством одабира одвија се у оквиру процеса историјске валоризације поједине личности односно њеног остварења (дела). Реч је о процесу канонизације односно успостављања културног канона. А награду треба схватити као настојање да се предвиди и пред-обликује та канонска будућност (која је привилегија малобројних аутора и дела) или како то, када је реч о књижевним наградама, каже Том Четфилд: алхемијом награде се пискарање претвара у књижевност.²

У одговору на питање шта је то културни канон упутно је поћи од изворног значења саме те речи. Канон се изворно дефинише као оно што је исправно и у складу са официјелним религијским учењем хришћанства.³ Термином *канонизовање* означава се процес којим римокатоличка црква и данас испитује подобност и потом проглашава некога за светитеља. Када је реч о културном канону он се односи на корпус културне баштине који се сматра неизоставним делом енкултурацијског процеса једног друштва те тако улази у школске уџбенике и представља неоспорну основу сваке националне културе. Р. Џенкинс указује на то да је током времена религијско утемељење културног канона било допуњено секуларним.⁴ То значи да су канонизованим религијским текстовима били придодати они који су настали као творевина надахнутих појединаца. Веза између првог и другог извора културног канона може се наћи управо у речи инспирација која је изворно значила удисање божанске стваралачке супстанце које је надахнутог појединца чинила ствараоцем. Културни канон се може одредити и на цивилизацијском нивоу па се тако говори о западном канону који садржи врхунска дела западноевропске културе (и уметности) и њиме је дефинисана висока култура насупрот популарној култури која је са једне стране локална, а са друге масовна и глобална тј. американизована. За такво схватање културног канона репрезентативна је едиција Велике књиге западног света (*Great books of Western World*) коју је пре шездесетак година објавила Енциклопедија Британика. Прво издање је имало 54 томова, а друго које се сматра дефинитивним,

---

2 Chatfield, T. (2009) The art of prize-fighting, *Prospect* No. 154, London, p. 29.

3 Петров, А. (2008) *Канон – српски песници XX века*, Београд: Службени гласник, стр. 8-10.

4 Jenkins, R. (2007) Do we need literary canon?, *Prospect* No. 141. London, p. 34-37.

шест више (60). Код избора аутора, односно њихових дела уредници (R. Hutchins i M. Adler) су полазили од три критеријума: 1. да је дело и сада релевантно тј. да нема само историјску вредност 2. да је вредно поновног читања и 3. да је трајно укључено у велику расправу о битним идејама.⁵

За потребе вредновања у садашњости, горе описани процес канонизовања, поприма форму награде која је еминентно друштвена институција. Извесно је при том, да се процес награђивања одвија пре у име него на основу темељних цивилизацијских вредности. На процес награђивања, наиме, пречесто утичу конјуктурни дневни чиниоци (економски, политички, кортешки /уже групни). Често одлучујући утицај тог – дугорочно гледано ефемерног – али за конкретну награду пресудног скупа чинилаца, доводи до тога да спискови добитника и најугледнијих награда изгледају као огрлице које чине прави али, не ретко, и лажни бисери. Често се пише о хиперпродукцији награда, поготово оних књижевних. До тога долази на два начина: први је установљавање нових награда, а други подела једне награде на више добитника. И једно и друго има исти резултат – инфлацију. Јер, као у свакој економији – коју за ову прилику можемо да одредимо као алоцирање ретких добара – тако и у економији награда важи правило да хиперпродукција води инфлацији, а да инфлација за резултат има девалвацију. Здраворазумским језиком речено – што нечега има више то је његова вредност мања. То важи и за културни капитал – што награда као једна од његових остентивних форми (јер укључује и симболички капитал) – несумњиво јесте.⁶

У анализи институције награде, као еминентно социолошке категорије, поћи ће се од психолошког одређења овог појма (које се у психологији назива поткрепљењем) да би се тек потом прешло на његово социолошко експлицирање и истражиле његове друштвене функције. „Награда је термин који се користи у психологији да би се означио било који стимулус који повећава вероватноћу догађаја или појачава јачину одговора (или низа понашања) на које се односи. Тако изгладнели пацов може бити награђен храном, амбициозни појединац неким симболом престижа (Б. С.) а особа која поседује извесне моралне принципе може саму

---

5 Stojković, B. Kulturni kanon i kulture manjina u: *Kultura, rod, građanski status*, uredile Duhaček, D. i Lončarević, K. (2012), Beograd: Univerzitet u Beogradu: Fakultet političkih nauka Centar za studije roda i politike, str. 60.

6 Birešev, A. (2014) *Orionov vodič – Otkrivanje dominacije u sociologiji Pjera Burdijea*, Beograd: Univerzitet u Beogradu, Institut za filozofiju i društvenu teoriju, str. 227-236.

себе наградити прихватањем извесног моралног стандарда упркос различитим искушењима”.⁷

Уметничко стваралаштво, поготово савремено, заснива се у бити на иновацијама у поступку извођења и језику, а не више на опонашању класичних узора. Стога је јасно да је признавање припадања пољу уметности од стране референтне групе (културног сегмента коме уметник припада а чији је репрезентент управо жири) субјективно веома значајно за уметника јер је то битна дистинкција у односу на дилетантизам. Тек након селекције (то може бити већ и жирирање за излагање на некој изложби) уметник може да буде уверен да је његов рад ситуиран у поље уметничког не само зато што он то жели већ и стога што тако просуђују они (критичари, кустоси, уметници...) до чијег му је мишљења у начелу стало. Ту ништа битно не мења ни то што је дело у току процеса настајања већ, у великом броју случајева, прошло неку врсту интересубјективне валоризације (било позитивно оцењено од стране, уредника, рецензента, продуцента...), јер је то вредновање у основи пристрасно. Наиме, у условима постојања тржишта културних добара и културне индустрије продукциони процес мора да се, као у свим другим областима економије, одвија без узимања у обзир критеријума о изузетном, извансеријском квалитету производа. У складу са тим, његово дело (књига, филм, слика...) ће бити реализовано већ иако постоји само разумна вероватноћа да ће бити позитивно тржишно валоризовано, односно продато.

Тврдња о афирмативној функцији награде може се довести у питање ако се укаже на ситуације када већ додељена награда буде одузета или када се награди која већ постоји промени име. У оба случаја ради се о идеолошкој а не о профитној мотивацији интервенције што говори о важности награде као означаваоца. Прво се може показати на примеру награде *Милован Глишић*. Она је 1970-тих установљена од скупштинне општине Ваљева и требало је да се додељује најбољем прозном делу објављеном на српскохрватском језику током протекле године. Први добитник новоустановљене награде био је онда још млади Мирко Ковач за роман *Животопис Малвине Трифковић*. Показало се одмах затим да су писац и његов роман политички неподобни – наиме управо у то време се захуктавала идеолошка хајка на тзв. *Црни талас* у ју-филму и другим областима уметности. И награда је одузета, односно исти жири који је награду доделио поново се састао и одлучио да се награда „има сматрати недодељеном”. Тако

---

7 Gould, J. and Kolb, W. L. (1964) *A Dictionary of Social Sciences*, New York: The Free Press, Division of MacMillan Co., p. 213.

је идеолошка невиност награде накнадно успостављена. Али пацијент (награда) ту операцију није преживео. Награда *Милован Глишић* више није додељивана и практично је угашена. Додуше, десетак година након тога је Удружење књижевника Србије установило награду која се исто звала – и додељује је, овај пут као „еснафску” награду за најбољу приповетку. У другом случају неподобан није добитник награде већ онај по коме је награда добила име. То је случај са наградом за публицистику коју је додељивао недељник НИН и која је установљена као награда *Димитрије Туцовић* по историјском вођи српске социјалдемократије. Она је пре двадесетак година променила назив и добила име по *Слободану Јовановићу*, истакнутом либералном мислиоцу и политичару, председнику југословенске владе у Лондону који је последње године живота провео у емиграцији. То би се могло назвати радикалном идеолошком редирекцијом награде, јер је на место имена социјалдемократе (комунисте) дошло име либерала.

Награда делује као мултипликатор тражње, а скандали и афере повезани са процесом награђивања још и посредовани масовним медијима само доприносе порасту тражње за награђеним делом. Џемс Инглиш (J. English) за тај феномен користи термин *букеризација* (Bookerization) по најпознатијој књижевној награди на енглеском језику⁸, док Суман Гупта тврди да у 21. веку нема нити једног геста уметника или аутора уопште који није повезан са тржишном логиком награде а ова делује независно од садржаја дела или става аутора који се промовишу.⁹ Медији су основа успешног маркетинга у случају *Букерове награде*. Она постаје еминентно јавним догађајем тек 1981. године захваљујући књизи Салмана Руждија *Деца поноћи* када је телевизија први пут директно преносила церемонију проглашења добитника и ручивања награде. Потом је добијање *Букерове награде* постало гаранцијом тржишног успеха. То уверљиво показује успех романа *Бели Тигар* младог индијског писца Аравинда Адига који је 2008. године добио *Букерову награду*. Док књига није номинована за награду, продато је нешто мање од 1.000 да би након номинације та бројка достигла 2.800 примерака. Пошто је књига награђена бројка је порасла на више од милион продатих књига издања само на енглеском језику.¹⁰

---

8 English, J. F. (2005) *The Economy of Prestige (Prizes, Awards and the Circulation of Cultural Value)*, Harvard University Press, p. 118-119.

9 Gupta, S. (2009) *Globalization and Literature*, London: Polity Press, p. 118.

10 Chatfield, T. (2009) The art of prize-fighting, *Prospect* No. 154, London, p. 31.

Постојање те тржишне логике потврђује чињеница да је, поред Букерове награде која се додељује једном годишње, установљена и *Man Booker International Prize*¹¹ која се додељује сваке друге године и, за разлику од *Букерове награде*, усмерена је на аутора а не на поједино његово књижевно дело. Следеће ширење опсега избора за Букерову награду је оно из 2013. када је одлучено да награђена може бити било која књига објављена на енглеском, уместо дотадашњег усмерења само на књиге објављене у земљама Комонвелта (укључив Ирску). То Ерик Хобсбаум види као један од знакова *краја културе* што је наслов његове последње књиге. „Букерову награду преузела је корпорација која је упорна у томе да од сада она треба да буде приступачна и америчким писцима који до сада у њој нису имали удела. Иза америчких писаца стоје снажни амерички издавачи и медији. Значи ли то да ће се, као што је сада случај са америчком филмском индустријом, одсад гледати првенствено на домаће северноамеричко тржиште, на рачун писаца из Велике Британије и Комонвелта који се обраћају ужим англофоним заједницама које су досад имале користи од британске публике, која је мање провинцијална? Неки од бивших а и садашњих чланова жирија Букерове награде су забринути”¹². У прилог Хобсбаумовој тврдњи говори и чињеница да је Букерова награда присутна у Русији још од 1992. године и да је у међувремену променила више спонзора који су је финансирали у замену за публицитет који та награда доноси.

Управо због тржишног вредновања културне продукције а у складу са максимумом да „најбоље успева оно што и иначе успева”¹³ треба указати на вероватноћу да награда поред афирмативно-стимулативне поприми и конформистичку, у екстремним случајевима чак регресивну функцију када се поједина дела обликују по мери награде за коју су унапред виђена. „Допуштамо да нас робни профитери продају као дезодоранс и да нам наређују шта да објавимо и шта да пишемо”, рекла је америчка књижевница Урсула Легвин (U. Le Guin) примајући 2014. године Националну награду за животно дело. Већ и вероватноћа добијања награде може да ствараоца усмерава тако да овај рачуна, пре свега, са позитивном рецепцијом дела од стране културне јавности

---

11 <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/73580/Booker-Prize> (посећено 21.11.2014)

12 Хобсбаум, Е. (2014) *Крај културе*, Архипелаг, Београд, стр. 115.

13 О томе говори и историја најпрестижније француске награде – оне Гонкурове. Она се, осим за роман године, додељује још у четири категорије: биографију, приповетку, први роман, поезију. Гонкурова награда за младе је, након осам година постојања, престала да се додељује после 2007. године.

(односно њених арбитра – критичара и других зналаца) не одлучујући се на изборе у поступку и садржају које подразумева увођење *novum*-а. Такве иновације, поготово ако су радикалне, ретко, бар на почетку, наилазе на разумевање и прихватање од стране творца друштвеног укуса, а ови су често чланови жирија.

Култура је делатност усмерена на елаборирање и експлицирање основних друштвених вредности, те су оне ту зато најнепосредније видљиве. Није ту дакле више реч о присуству неке вредности (нпр. храбрости или кукавичлука у понашању неког појединца) већ о експликацији тих вредности на начин који је комуникабилан и уверљив (на пример у неком филму или роману који говори о нечијој храбрости или кукавичлуку). При том, није уопште битно да ли неко дело на позитиван или негативан начин слика те вредности – битно је да их проблематизује тако да културну јавност чини осетљивом на присуство и важење вредности у име којих се награда додељује.

Иако суштину њихове улоге чини вредновање, чланови жирија у томе нису потпуно аутономни јер они не стварају пропозиције награде, већ их само примењују. Стога неретко долази до несугласности између пропозиција по којима жири ради и вредности у име којих се награда додељује. О реалности постојања разлика у тумачењу мере и начина на који поједино дело или уметник одговарају, са једне стране, пропозицијама награде, а са друге њиховом тумачењу од стране чланова жирија говори већ и то што се одлуке о добитнику често доносе већином гласова жирија (отуда правило да жири има непаран број чланова), а не консензусом. При том та одлука може бити и негативна ако жири, што се понекад дешава, одлучи да награду не додели.

Могло би се рећи да награда вреди колико и њени добитници. Јер списак награђених јесте базична потврда исправности расуђивања жирија. Отуда склоност жирија да награде додељују већ афирмисаним ствараоцима – ту се мало или ни мало не ризикује, а награда добија већ раније кумулиран углед својих добитника. Не само да уметници кумулирају награде (Французи су сковали посебан израз *le cummulard* који се односи на вишеструке добитнике разних награда – тзв. сакупљаче награда) већ и награде кумулирају добитнике, градећи свој на њиховом угледу. Тако је награда коју додељује *Фондација Браћа Карих* додељена Његовој Светости патријарху Павлу, одмах пошто је 1998. године установљена, који је у то време већ уживао углед и ауторитет живог светитеља. Та тенденција каткад добија још невероватније размере. Понекад то настојање да се награда

што престижније етаблира изгледа тако да награду коју носи име ученика добија – његов учитељ. Управо то се десило са наградом чији је назив *Божја Илић*. Она је 2006. године додељена Љубици Цуци Сокић која је, давних педесетих година XX века, била његов професор на Академији ликовних уметности.¹⁴ И то није врхунац у покушајима да се награда етаблира. Својевремено је ревија *Српска реч* установила награду за књижевност коју је доделила, у то време, већ више од десет година покојном Бранку Топићу. Награда је у овом случају додељена не само афирмисаном књижевнику и класику већ и некоме ко, као део књижевног канона, коначно припада нашој књижевној историји. То је у ствари покушај успостављања аксиолошког времеплова који би да, помоћу награде, изнова вреднује нешто што је већ несумњива вредност. Тиме се и сам смисао награде доводи у питање јер се нешто (човек или дело) што је еталон, дакле призната мера вредности, изнова подвргава процесу мерења. То је као кад би платински метар који се налази у Севру и представља признату основу за мерење дужине мерили неким локалним метром да би се потврдила дужина првог. Јер, награда је у основи потврда о квалитету коју изриче жири и која гласи: „Ми смо пробали за вас. Изврсно је. Препоручујемо!”

На процес награђивања се генерално може применити Спинозина максима: *determinatio negatio est*, јер детерминација (избор награђеног) значи негацију (одбацивање) свих других кандидата за награду. Ако је награда дистинкција, онда је већ кандидатура за награду полудистинкција. Кандидати процес награђивања виде као конкуренцију – надметање у коме многобројни појединци настоје да добију малобројна признања. При том у игри нису само квалитет, вредност дела или читавог опуса, већ и бројни други нелегитимни и чак нелегални чиниоци. Ту, пре свега, спадају разнолики покушаји утицаја на рад жирија – од стране самих кандидата, разних заинтересованих група или институција (издавачи, продуценти, галерије...) али и од стране појединих чланова жирија који разним личним и пословним односима могу да буду повезани с кандидатима или са онима који их подржавају. У ситуацији у којој и чланови жирија и кандидати за награде припадају истој културној средини, вероватноћа позитивног или негативног суда, који није условљен само

---

14 Том накнадном етаблирању награде која већ постоји претходило је њено додељивање још једном студенту ове, сада већ покојне, чланице САНУ. Реч је о сликару Петру Ђорђевићу који је награду добио годину пре своје професорке (2005). Он је Академију ликовних уметности у класи Љубице Сокић завршио 1969. да би код ње магистрирао 1972. године.

вредношћу предмета оцењивања, извесно је, прилично је велика.

Награде које изазивају највеће интересовање медија а потом и јавности су оне које објављују кандидате за награде и пре него што награде буду додељене, а потом се, у више кругова гласања жирија, долази до добитника. То је подједнако случај са *Гонкуровом*, *Букеровом* и *Ниновом наградом*. У случају Нинове награде, уз чињеницу да га додељује угледни недељник који осигурава публицитет својој награди, њено изразито одскакање од мноштва књижевних награда у нас, може да се објасни управо јавним објављивањем имена кандидата и сужавањем њихове листе током узастопних гласања.

Награда може да функционише као *окидач* или повод за покретање много крупнијих, начелних питања. Тако је *Час анатомije* (1977) Данила Киша, једна од најбољих полемика у укупној историји српске књижевности (и културе), настала поводом додељивања награде *Иво Андрић*. Киш је полазећи од властитог случаја (недобивања награде) показао устројство и начин функционисања српске књижевне чаршије. И не само ње. Разоткрио је патолошки начин функционисања културног апарата ондашњег југословенског друштва. На његовом обдукционом столу се нашла културњачка номенклатура која је до тада била недодирљива и мање – више невидљива у сивој зони пријатељских „консултација” и поделе привилегија.

Овакво експлицирање, најчешће за јавност скривеног налачја процеса награђивања, сигурно релативизује награду као објективног означитеља вредности (постигнућа и личности стваралаца), али ни у којој мери не умањује њен (интер)субјективни значај за одржавање и потврђивање тих вредности. Ту је од посебног значаја финална фаза процеса награђивања – чин проглашења и уручења награда који се у историји ове друштвене институције јавља у облику који би се могао одредити као победничко славље.¹⁵

У те две финалне секвенце процеса награђивања успоставља се, макар тенденцијски, јединство између две до тада, углавном раздвојене сфере – оне, културне јавности (која културна добра и ствараоце просуђује и вреднује, а чији је жири мање или више прецизно оруђе) и опште јавности у значењу које јој придаје Јирген Хабермас у својој сада већ класичној студији о настајању јавне сфере. У чину проглашења

---

15 Stojković, B. (1987) Kulturni junak i pobedničko slavlje, *Kultura* br. 73-75, Beograd: Zavod za proučavanje kulturnog razvitka, str. 316-317.

победника макар симболично се интегрише „публика која се поцепала на мањине специјалиста који нејавно резонују и на велику масу потрошача који је јавно примају”¹⁶ – и стваралац који је до тада био признат од малог броја упућених постаје „културни јунак” и могући *консистуенс* будућег културног канона који и општа јавност (посредством мас-медија) разазнаје као таквог.

То интензивно али привремено фокусирање пажње јавности на дело и добитника награде доводи понекад до занимљивих последица. То је на егзактан начин показано у случају једног добитника *Нинове награде*, Мирослава Јосића Вишњића који је 1990. године добио награду за роман *Одбрана и пропаст Бодрога у седам бурних годишњих доба*. Он, изгледа, није желео да чека да раст публицитета који ова награда редовно доноси повећа продају његове књиге и да тако заради на њој. Решио је да материјализује сам почетни публицитет и да медијима наплаћује интервјуе поводом тек додељене награде. Отишао је толико далеко да је чак од НИН-а, који му је награду доделио, тражио накнаду за интервју. Резоновао је наизглед исправно: уместо да зараду очекује од, ипак неизвесне, тржишне коњуктуре књига, потражио ју је на извесном тржишту масмедија, односно њихове потребе за новостима и догађајима у ВИП свету. А то добитници НИН-ове награде сигурно јесу. Резултат је био скоро потпуно игнорисан од стране медија, а публицитет везан за НИН-ову награду те године се је свео на вест о додељивању награде. Грудва награде се те године једноставно није претворила у лавину публицитета како је то са НИН-овом наградом обично случај.

ЛИТЕРАТУРА:

- Birešev, A. (2014) *Orionov vodič – Otkrivanje dominacije u sociologiji Pjera Burdijea*, Beograd: Univerzitet u Beogradu, Institut za filozofiju i društvenu teoriju.
- Chatfield, T. (2009) The art of prize-fighting, *Prospect*, No. 154, London.
- Gould, J. and Kolb, W. L. (1964) *A Dictionary of Social Sciences*, New York: The Free Press, Division of MacMillan Co.
- Gupta, S. (2009) *Globalization and Literature*, London: Polity Press.
- Хабермас, Ј. (1969) *Јавно мњење: истраживање у области једне категорије грађанског друштва*, Београд: Просвета.
- Хобсбаум, Е. (2014) *Крај културе*, Архипелаг, Београд.

---

16 Хабермас, Ј. (1969) *Јавно мњење: истраживање у области једне категорије грађанског друштва*, Београд: Просвета, стр. 127.

English, J. F. (2005) *The Economy of Prestige (Prizes, Awards and the Circulation of Cultural Value)*, Harvard University Press.

Jenkins, R. (2007) Do we need literary canon?, *Prospect* No. 141. London.

Legvin, U. Sloboda, *Peščanik*, <http://pescanik.net/sloboda/> (posećeno 20.11. 2014)

Петров, А. (2008) *Канон – српски песници XX века*, Београд: Службени гласник.

Stojković, B. (1987) Kulturni junak i pobjedničko slavlje, *Kultura* br. 73-75, Beograd: Zavod za proučavanje kulturnog razvitka.

Stojković, B. Kulturni kanon i kulture manjina u: *Kultura, rod, građanski status*, uredile Duhaček, D. i Lončarević, K. (2012), Beograd: Univerzitet u Beogradu: Fakultet političkih nauka Centar za studije roda i politike.

Branimir Stojković

University in Belgrade, Faculty of Political Sciences, Belgrade

ON THE NATURE OF PRIZE

Abstract

In this paper prize is seen as a sign of distinction and point is made to its ephemeral quality and its connection with the cultural canon, which is reserved for the few cultural heroes and their deeds. Then, on the example of some of the most famous European and national awards, the paper has indicated their prestige and market role. Special attention is given to the media presentation of the awards and the fact that in the absence of media attention the winner and the awarded work are deprived of the presentation to the public. In the final part of the paper, the importance of award receiving is underlined as a social ceremony.

Key words: *prize, cultural canon, media, award winner, social ceremony*